

Jamtlands Tidning

HEMBYGDSFÖRENINGEN JAMTAMOT, NORRLANDS NATION, UPPSALA

JT
1/91
årgång 20

Senaste nytt om mataierna

Den nye, den gamle och den ännu äldre redaktörens mästrandande mässande

- eller tre dårars försvarstal...

Ärade Storjamtar, Jamtar och eventuella övriga läsare av denna publikation.

Efter två långa och litterärt magra år är det återigen dags att lysa upp den grå vardagen med ett nytt nummer av JT. Orsaken till denna långa väntetid beror dels på att redaktionsarbetet inte bedrivits med absolut högsta intensitet, men kanske främst på att bidragsfloran börjar bli i knapphändigaste laget. Under de senare åren har många av de "klassiska" skribenterna upphört att lysa upp publikationen med sina bidrag, samtidigt som rekryteringen av nya skribenter varit i princip obefintlig. Detta leder naturligtvis till att en alltför betungande arbetsbörda faller på de skribenter som fortfarande är aktiva. Vi måste allvarligt ifrågasätta vilken framtid JT går till mötes om vi inte kan få en attitydförändring till stånd. Skrivandet i JT måste avdramatiseras. Det är inte nödvändigt att alla artiklar skall ha vetenskaplig förankring eller vara djuplodande analyser. Tvärtom efterlyser vi bidrag av en mera allmän och lättsam karak-

tär. Naturligtvis vill vi även fortfarande ha bidrag av det mer seriösa slaget, men en uppblandning skulle kanske göra tidningen mer lättläst och spännande. Man kan tänka sig kåserier, reseskildringar, tävlingar, recensioner eller allmänna betraktelser som ej nödvändigtvis behöver beröra Jamtland eller Jamtamot. Det enda som sätter gränserna är de enskilda skribenternas fantasi och kreativitet. Vi måste hålla i minnet att vad som avgör om en artikel har läsvärde är om den kan lysa upp åtminstone några läsares vardag. Om vi alla kan hålla detta i minnet kommer utgivningstakten att öka till alla läsares fromma. Det blir kanske till och med meningsfullt att inrätta en debattsida... Med detta i åtanke efterlyser sålunda redaktionen ett stort inflöde av artiklar eller artikelförslag för publicering i vårnumret av JT!!!

MAE RAUKES !

*Peo Zetterlund
Petter Edman
Anders Johannisson*

Jamtlands Tidning

utges av Hembygdsföreningen Jamtamot i Upsala
Redaktör och ansvarig utgivare: Peo Zetterlund,
Studentvägen 12:23 75234 UPPSALA

Upplaga 500 ex

SAMEN SOM KUNDE FÖRVANDLA SIG TILL BJÖRN EN HISTORIA PÅ SYDSAMISKA OCH SVENSKA AV STORJAMTEN ANDO ANDERSSON SNÄLLTJE

Saemie mij maechti jijtje biernese
sjidtedh

Daam manne govleme mov aehtjeste. Jih dihte Leah daam govleme, goh lim noere akten saemien bijre. Jeehtin, ahte dihte maechti jijtje bierese nåetedh, goh sijhti beapmoeh åadtjedh. Aktem dudtnie-beeltem

Samen som kunde förvandla sig
till björn

Detta har jag hört av min far. Och han har hört det av sin far. Jag har hört berättas, då jag var ung om en same. De sade, att denne kunde förvandla sig till björn, då han ville ha mat. Han hade ett tennbälte, och genom det kröp han tre gånger, innan

utni, jih daan tjerre dihte goegkerdi golme aejkien, eannan biernene sjidti. Voestes aejkien goh beelten tjerre goegkerdi, dellie åajjie biernene sjidti. Nubpien aejkien goh goegkerdi, dle haalve raepmie biernene sjidti. Goh golmrden aejkien beelten tjerre goegkerdi, dellie biernese sjidti. Dle vööлки laedtien govsi gääjka, jih dejtie dihte gajhkedi jih byömedi.

Daah laedtieh dåälvedin daam biernem guhkiem. Jeeenje aejkien dah skööhteme dassa, men ij goh dihte maam gan damtie, goh dah skööhtedin. Daah laedtieh mujhtedi,

han förvandlades till björn. Första gången han kröp igenom bältet, så förvandlades hans huvud till björn. Andra gången när han kröp igenom bältet, så förvandlades halva kroppen till björn. När han tredje gången kröp igenom bältet förvandlades han sig helt till björn. Då for han åstad till böndernas kor och dem rev han ihjäl och åt upp.

Bönderna jagade den här björnen länge. Många gånger hade de skjutit på den, men den kände inte av kulorna, då de sköt. Bönderna förstod då, att detta måste vara en förtrollad

ahte tjoerin skåffedh aktem silpe-loovrem, jih dah aaj våålese gaertine, jih maectin aaj minngelist skåffedh numhtoms. Gosse dah viht vååjnin daam biernem, dellie skööhti akte daam. Dellie gaavnedin aktem dudtnie-beltem bijre daam bieren dueljhem. Dahjeehtin dellie, ahte nov sån daate dihte nåejties saemie, mij jijtje maechti biernese nåejtedh jih mij sijjen govsede jih hierkieh buvestamme. Naemhtie lin såårneme daan bijre.

björn. Då kom bönderna ihåg, att de måste skaffa en kula av silver, och de for så även nedöver i gårdarna, och kunde till slut skaffa en sådan. Då de återigen såg den förtrollade björnen, så sköt en av bönderna silverkulan. Då dog björnen. När de höll på att flå den fann de ett tennbälte, som satt runtom björnens kropp. De sade då, att denna björn är nog den här trollkunnige samnen, som kunde förvandla sig själv till björn och som hade dödat deras kor och hästar. Så har de berättat om detta.

Jamtland

En kort kronologisk översikt.
© Bo Oscarsson

Stenålder

(5500 fKr-):

- De första invånarna bor längs sjöar och vattendrag och lever på jakt och fiske. (nomadbefolkning)

Järnålder

(400-talet):

-De första jordbrukarna kommer hit och röjer upp åkermark. De enstaka bosättningarna kommer från Tröndelagen och ev. Svealand.

(600-talet):

-Första digerdöden drabbar Europa. Jamtland blir öde? (Inga fynd!)

Landnamatiden (Den stora invandringen)

(760-talet):

-Enligt vår stamsaga om Kjettil Jamte inleds nu en norsk invandring till Jamtland, från Tröndelagen (Sparabu fylke).

(874):

-Den andra, stora invandringen inleds efter Harald Hårfagers slag vid Hafrsfjord. Då flydde många till både Island och Jamtland. De kom främst från Norges Vestland. (Firda o Fjaler fylken. Egilssagan)

-Kjallak Jarl hövding i Jamtland. (Eyrbyggjasagan)

Republiktiden

(ca 935):

-Jamtland ett självständigt rike, därav namnet republik.

-Republiken Jamtland grundläggs enligt samma mönster som Island, med ett allting och fjärdingsindelning av landet. Alltinget fick här ett särskilt namn - JAMTAMOT (= jamtars ting). Mot den 12 mars.

(ca 1035):

-Beslut på alltinget JAMTAMOT att övergå till kristendomen (motsv Island). Östman Gudfastarsson hövding i Jamtland. Runstenen vårt enda minne från republiktiden.

Norsktiden

(1178):

-Republiken Jamtland knyts till Norge genom kung Sverres seger över jamtarna vid Andersön, men självstyret bibehålls genom JAMTAMOT.

(1274):

-Jamtarna påförs norsk lag av Magnus Lagaböter och vi får ett Lagting på Sproteidet varje 16 juni. Men vi behåller JAMTAMOT trots det. Nu får vi vårt äldsta kända sigill. (se bilden)

(1319 - 1523):

-Jamtland och Norge i union med Sverige, senare också Danmark.

-Gustav Vasa bryter den nordiska unionen. Lanserar tesen att Jamtland bör höra till Sverige för att det ligger öster om kölen. Vasa lägger därmed grunden till de svenska anfallskrigen.

(1527):

-Den svenska reformationen medför att Jamtland får två kungar att lyda, danske kung Kristian II i världsliga frågor, och Sveriges Gustav Vasa i kyrkliga.

(1536):

-Vincens Lunge bär Jamtlands fana och försvarar jamtarnas självständighet både mot Gustav Vasa och danskarna. Mördas på besök i Trondheim.

Dansktiden

(1537):

-Danmark beslutar att Norge upphör som eget rike. Norge och Jamtland börjar fördanskas. Jamtland kallas det "Östra riket".

(1563):

-Första svenska anfallet mot Jamtland med svensk ockupation.

-Svenskarna jagas ut ur Jamtland av dansk/norska styrkor.

(1564):

-Andra anfallet och sju års ockupation. Erik den XIV har gett de svenska knektarna order att "bränna, plundra och slå ihjäl så mycket som möjligt, ty det är bättre att Jamtland är ödeland än fiendeland." Gamla Kungsgården på Frösön bränns ner av svenskarna.

(1570):

-Åter till Danmark. Hårdare fördanskning av Jamtland inleds, med bl a danska präster i stället för våra. Skola inrättas i Västerhus kapell. Självständigheten börjar att inskränkas. Vi fråntas vårt sigill från år 1274. Vi får senare ett nytt (se

bild). JAMTAMOT som allting är borta, men Jamtamotsmarknaden lever vidare. Självständigheten försvaras av "Landzens 24".

(1611):

-Andra svenska ockupationen med en ny våg av plundring, våld och mord under ledning av den svenske generalen Baltzar Bäck. Bränner ner Västerhus kapell? = "danska skolan".

(1613):

-Jamtland åter danskt. Danskarna straffar jamtarna med skenrättegångar och beslagtar nästan samtliga gårdar till danska kronan. Jamtarna blir arrendatorer men de flesta lyckas lösa igen sina gårdar. Danskarna tar från oss vårt sigill från år 1575. (se bild)

(1635):

-Danske kungen ger oss ett nytt sigill, vårt nuvarande. (se bild)

(1644):

-Tredje svenska ockupationen. Lagtinget på Sproteidet avskaffas.
-Den jamtska resningen. För första gången väljer jamtarna sida, och driver gemensamt med dansk/norska styrkor ut svenskarna!

Svensktiden

(1645):

-Jamtarnas seger möts av ödets ironi. I Brömsebro beslutas att Jamtland ska föras till Sverige! Svenskarna återvänder i triumfi slutet av året. Försvenskningen börjar. Jamskan "förbjuds". Svenska språket införs. Svensk skola inrättas.
-Det jamtska upproret mot svenskarna slås ned. (ännu outforskat!)

(1657):

-Jamtland befrias av danskarna.

(1658):

-Sverige får åter Jamtland efter Danmarks förlust i kriget. (isen)

(1677):

-Jamtland befrias andra gången från svenska ockupationen, och jamtarna hälsar danskarna som befriare med en frihetssång, författad av Fastesson från Lockne.
-De danska motgångarna i kriget gör att svenskarna återfår Jamtland.
-Jamtland ett svenskt landskap i Västernorrlands län. Aktiv försvenskning. Endast svenska präster får tillsättas i Jamtland. Unga jamtar tvångsrekryteras till svenskarnas krig och skickas utanför Jamtlands gränser, t ex slaget vid Lund, där samtliga jamtar dödas. Först på 1700-talet vågar svenskarna låta de jamtska soldaterna stanna inom Jamtland på Frösö Läger.

Gustav Vasas idé att erövra Jamtland lade grunden till den krigsterror som pågick i över 100 år, 1563 - 1677, och förorsakade jamtarna ett ofattbart lidande. Genom kriget och frederna bytte Jamtland nationstillhörighet inte mindre än 13 gånger! Många jamtar dödades och ännu fler flydde till Norge. Befolkningsminskningen i Jamtland under den 100-åriga krigsterrorn motsvaras endast av digerdöden!

RÄTTELSE TILL JT 1/87

På grund av min outgrundliga simpelhet insmög sig både ett och annat fel i ovan nämnda nummer av Jamtlands Tidning. Därför måste jag smyga in några korrekationer i detta nummer:

Sid 4: Det skall framgå att ÖH:s reflexioner fortsätter på sid 15.

Sid 12: Olov Andersson Ågren kallas felaktigt för Olov Andersson Ågsta.

Sid 16: Sista raden på denna sida har fallit bort. Den skall lyda: "skaran, och ingen i"

Sid 19: Tredje meningen i stycket förvaltning skall lyda: "Medlen skall till minst 75 hundradelar placeras å konto med högsta möjliga ränta i jamtsk eller svensk bank."

Anders Johannisson
Red em.

Pressklipp ur Sveriges Natur #3, 1990, beträffande de (ej?) helt unika mataierna på Samoa-öarna:

Mataiernas sammanträden sker efter ett mycket bestämt ceremoniellt mönster efter den inledande kavadricken (kava framställs av roten på en buske och ger en rogvande berusning). Alla argument avlyssnas under stor respekt och för att ett beslut ska kunna fattas måste alla vara överens - så debatten kan pågå i timmar och ibland fortsätta med nya sammanträden. Det kan ta veckor och månader att bli överens och det är viktigt att bli det. För när ett beslut väl är fattat så kan det inte ändras.

Jamtlands första kända sigill
1274-1570

Jamtlands andra sigill 1575-1614

Jamtlands tredje sigill 1635-
(Ursprunget till vårt nuvarande)

HENRIK (Johansson) HÖGLUND. Bondesonen från Bleka som blev Frostvikens förste kyrkoherde.

Av Petrus Jeitarstuen.

Den 25 april 1801 kom Henrik till världen, i Bleka by i Lockne socken. Bonden Johan Nilsson var hans fader och modern hette Märet Pehrsson.

Tillfrågad lokalbefolkning har, med stöd av hembygdslitteratur, kunnat peka ut en av de så kallade "Smålokan" som tillhörig Johan Nilsson, vid sekelskiftet 1700-1800. Om dessa uppgifter stämmer skulle alltså Henriks barndomshem vara en av de gårdar som visserligen hör till Bleka men ligger i grannbyn Loke.

Grabben genomgick Frösö skola och studerade vidare i Uppsala och Härnösand. Han kuggades i prästexamen eftersom en lektor ansåg honom vara oduglig. Om det sedan berodde på prästbrist, eller något annat, så fick Henrik slutligen betyg på att åtminstone kunna bli en hjälplig präst på landet.

Prästvigningen ägde rum i Härnösand den 21 december 1828.

Sedan följde tjänstgöring i Helgum, Ramsele, Tåsjö och Alanäs innan förordnande erhöles som kapellpredikant i Gäddede den 23 oktober 1846. Höglund tog därmed vid efter Magnus Sehlberg, vilken hade blivit komminister i Ström efter cirka fem år som Frostvikens förste fastboende präst. Församlingen var då fortfarande annex under Föllinge.

Henrik Höglund hade, 1832, gift

sig med ramseleprosten J. Strömqvists fosterdotter Märta Johanna. Makarna kom att få tio barn.

En präst som gjorde sin adjunktstjänst i Gäddede har berättat: "Prästgården bestod av en liten stuga på ett rum och kök, samt en liten förstugukammare. Den sistnämnda uppläts som bostad åt adjunkten medan gamle pastorn disponerade det andra rummet, förutom köket.

Kyrkböckerna, och kyrkoherdens eget lilla bibliotek, hade plats på de öppret framträdande takbjälkarna. Tapeter fanns inte på någon av innerväggarna. Med den två gånger månatligen anländande postturen erhöill Höglund sin Jemtlands Tidning, vilken förmodligen utgjorde hans enda lektyr."

Pastor Höglund innehade även befattningen som föreståndare för det minimala postkontoret. En syssla som inte bör ha varit alltför betungande med tanke på den ringa postmängden. Höglund lär ha ägt en viss musikalisk begåvning och kunnat dra låtar på fiol. En gång besökte den erkände fiolvirtuosen N. Bennich Frostviken, i kraft av sitt dåvarande innehav av landshövdingeposten i Jämtland. Höglund fick tillfälle att spela för Bennich, som naturligtvis även bjöds att traktera den "pastoral" felan. Pastorns kommentar

blev: "Herr landshövdingen har goda anlag, det fattas bara övning!"

I sin ämbetsutövning kunde Höglund ibland råka ut för nog så dråpliga händelser. Som när en något omaka familj, från blåsjötrakten, kom för att få senaste telningen döpt: Pastorn hade, upprepade gånger, måst ta den unga hustrun i pliktens upptuktelse för alltför vidlyftigt leverne. Mannen i familjen var gammal, och av hustrun förklarad tämligen orkeslös, varför Höglund inte kunde låta bli att fråga om den äkta maken verkligen var säker på att han var far till barnet. Gubben hade dock styrkts av innehållet i en, av frugan anskaffad butelj och svarade kavat: "Det må väl vara detsamma för dig om det så är en björn som har gjort'n, när jag tar det för gott!"

Vid ett annat tillfälle befanns en dräng, från en avlägset belägen gård, sakna intyg på sin arbetsgivares godkännande för uttagande av lysning. Den giftaslystne fick finna sig i

Henrik Höglund
Frostvikens förste kyrkoherde
Bilden tagen ur Jämten 1930

att trava iväg den långa vägen hem till husbonden för utbekommande av det åtrådda dokumentet. Återvändande gjorde han med en rejäl vedklamp i vilken husbonden skurit in sitt bömärke. Konfronterad med detta om-

fångsrika material kunde pastorn inte annat än låta det lysa till önskat äktenskap.

År 1861 utbröts Frostviken till eget gäll, Höglund blev t.f. pastor med rätt att uppbära hela kyrkoherdelönen. Han kvarstod i tjänst till sin död, avled den 4 februari 1874, och fick sin grav på kyrkogården i Gäddede. Hustrun, Märta Johanna, flyttade, som änka, med en dotter och måg

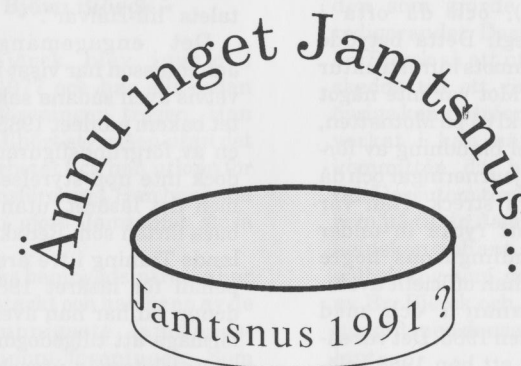
till Snåsa där hon avled den 13 september 1883.

Källor:

L. Bygdén: Härnösands stifts herdaminne.

B. Hasselberg: Supplement till herdaminnets.

L. Johansson: Div. publ. matr.

NYA STORJAMTAR

En kort presentation av de Bröder som utnämndes till Storjamtar vid Stormotet vårterminen 1990.

Anders Johannisson

I den generation av mycket goda jamtar som stormade in i Jamtamots krets under 80-talet betraktas numera br. Anders Johannisson som en av de förnämsta. Invald under tidig vår 1983 kom han raskt med i styrelsen som Skrivare vid Valmotet samma termin. Det visade sig ganska snart vilket

fynd Jamtamot gjort. Sällan har väl någon varit så ut hållig, både vad gäller pennförandet som förhandlandet. Trots de problem som rådde vid den tiden

rörande möjligheterna att vara kvar på nationen för traditionella kammarförhandlingar, blev det ändå nachspiel av, om än utanför villan vid Tibern (som Norrlands Nation brukar kallas), och då ofta i Johannissons regi. Detta betydde mycket för Jamtamots infrastruktur dessa kärva år. Mot var inte något som rundades av kl 01 på Motnatten, utan en veritabel blandning av förhandlingar och ajourneringar och då gärna två dygn i streck. Han var städse beredd att rycka in under nachspelförhandlingarnas högre höjder, även om han officiellt avslutade skrivarbanan i och med jubileumsterminen 1985. Det var således följdriktigt att han 1988 belö-

nades med Johannis-medaljen för att som förste jamt ha skrivit minst 25 protokoll. Man får heller inte glömma bort att br Johannisson aldrig varit någon som hållit sig undan praktiskt arbete, utan tvärtom ofta dragit de tyngsta lassen.

Br. Johannisson hamnar av lättförståeliga skäl ofta i kommittéer, av vilka bl a OS-, beslutskartoteks- och inte minst kommitté-aktiveringskommittén kan nämnas. Med den nit som han visade i dessa samman slutningar, och med den kunskap han därvid

förvärvade, var det inte konstigt att han snart utkristalliserades som en av de vise förmedlarna och uttolkarna av Jamtamots rika flora av beslut om allt möjligt. Han blev helt enkelt 80-talets "lill-Halvar".

Det engagemang som br. Johannisson har visat innefattar givetvis även sådana saker som arbetet bakom jubiléet 1985, där han var en av förgrundsfigurerna. Han gav dock inte upp styrelsearbetet i och med det läsåret, utan fortsatte av bara farten som Redaktör för Jamtlands Tidning i tre års tid med uppehåll för läsåret 1987-88. Under denna tid har han även, genom sin förmåga att tillgodogöra sig det senaste i datorväg, utvecklat "lägg-ut"-

tekniken inom Jamtamot, så att affischer inför Samarrangemang med Härja-Jämt nästintill påminner om en reklamkampanj för någon internationell storstjärna. Den tidsobundna OS-dekalen bär givetvis också den Johannissons signum. Självklart används allt detta numera även i framställandet av Jamtlands Tidning. Det räcker med att betrakta, den av tryckeriet så olyckligt placerade, sidan 16 i det senaste numret av tidningen.

Numera har br. Johannisson efter styrelseåren upptagits i den lilla krets av jamtar, benämnd "Kartotekets Vänner", som sysslar med uppdaterande och utveckling av Jamtamots kartotek. Med sin specialkunskap om andra halvans 80-talister fyller han den lucka som de mera gräsprängda i samfundet har.

Med det ovan sagda vill vi varmt föreslå br. Anders Johannisson till Storjamt.

Björn Björck

Björn Björck blev invald i Jamtamot 1977 och har allt sedan dess varit föreningen trogen. Han har aldrig tillhört styrelsen utan det praktiska arbetet fick han utlopp för inom J-H länsförening. Han har ändå genom åren gjort Jamtamot stora tjänster.

Br. Björcks hembygdsintresse har alltid varit starkt och han är en av de allra sakkunnigaste Jamtlands-kännarna inom föreningen. Som gälbeining fick han i uppgift att ta

reda på litet om de gamla koppargruvorna i Lunndörrspasset, och omgående fick Motet sig till livs en längre föreläsning om gruvhanteringen i västra Jamtland med den avslutande frågan: - Räcker det? Gruv- och järnhanteringen i Jamtland genom århundradena tillhör hans specialintresse, men han brukar engagera sig i det mesta som rör Jamtlands historia. Ett av dessa intressen är då givetvis det egna barndoms hemmet ute på Frösön, dvs den i Jamtlands historias så intressanta Kungsgården, dess placering och dess betydelse genom tiderna.

Br. Björck har delat med sig till bröderna av sina, ofta med stor möda, samlade kunskaper. Detta har skett bl a med hjälp av ett flertal artiklar i Jamtlands Tidning, ett bidrag i

Jubileumsskriften 1985 och som gäst visandes diabilder. Inom Jubileumsskriftskommittén - vars resultat visade sig bli synnerligen lyckat - drog han ett av de tyngsta lassen. Han var den som gjorde "slitgörat" med redigerandet. Dessutom ombesörjde br. Björck så att utskriften av boken skedde till ett rimligt pris. Bland övriga kommittéer som han har medverkat i kan nämnas Storjamt-kommittén, där han satt i fyra års tid. Dessutom torde han kunna aspirera på titeln Jamtamots meste gälbeinskontrollant. Mången är den gälbeining som granskats närmare av Br. Björck och som sedan fått en uppgift med densamme som kontrollant.

Jamtamot är inte bara en hembygdsförening utan även en kamratförening. I detta avseende har br. Björck fungerat som en god föreningsmedlem, både på och utanför Mot. Han har i många år varit en av stöttepelarna för fredagsluncherna på Hörnan m fl ställen, onsdagsträffarna på Orvar och liknande verksamhet, samt inte minst under ferietid upplåtit "Björckbacka vilohem" för utslitna och husvillajamtar. Även under sin vistelse i Swaziland under två års tid höll han mycket intresserat och nyfiket kontakten med Jamtamot genom brev till Mot samt med sina önskemål om kallelse till Mot och om JT-utskick.

Om inte Br. Björck hade rest till södra Afrika för fyra år sedan skulle han förmodligen redan ha erhållit den rödvita luvan. Det är därför hög tid att med det ovan sagda varmt föreslå br. Björn Björck till Storjamt.

Gunnar Nilsson

Br. Gunnar Nilsson, eller som han allmänt kallas br. Nischa, kom med i Jamtamot efter att ha anlänt till lärdomsstaden hösten 1976. Med stor iver lärde han sig raskt de inre mysterier som är grunden i Jamtamots verksamhet och glädde sig mycket åt att ha kommit med i en så originell och högtstående förening. Styrelsebanan anträdde redan kommande Valmot då han valdes till

Skrivare. Under året som pennförfattare och ledamot i styrelsen grundlades förmodligen den djupare känsla för Motets betydelse som sedan blev br. Nischas kännetecken. Han var den som manade på alla studenter från sin studentgeneration att gå med i Jamtamot. "Gå på Mot" utmejslades till ett valspråk. Han blev kort och gott en av Jamtamots ideologer och stora bejakare. Det var således inte konstigt att han tillsammans med br. Halvar kom att ingå i den s k Temporalkommittén som fick i uppgift att utreda den för alltid eviga frågan när ett Mot anses avslutat. Utsagan "det är inget axiom att Mot

avslutas" har ju som alla vet alltid relevans och slutsatsen att "etticke temporärt öppnats Mot haver inget slut" kan vara nog så tänkvärd. Första året

i styrelsen avslutade han med ett praktfullt protokoll skrivet på hexameter. Förutom skriftliga bidrag i egenskap av Skrivare eller kommittéledamot, känner sig inte br. Nischa främmande för att medverka i Jamtlands Tidning, utan har snarare tvärtom levererat åtskilliga artiklar. Han är även inblandad i tillkomsten av sångerna "Yngstens visa" och "Pe Persa", vilka står att finna i Jamtamots senaste sångbok. Br. Nischa har även medverkat som fiolspelman på Mot och då bl a på Stormotet 1985.

Efter första året i föreningens ledning följde två år som Hövding då br. Nischa slipades till den Överhövding

han kom att bli efter vilåret 1980-81. Med sin självständiga, och i lagom mån aviga, stil bidrog han starkt till den i dessa tider så unika gemenskap som Moten utgör. Under sitt ÖH-år tvingades han dock konfronteras med en allt snävare attityd från länsstyrelsens sida, förmedlad via vissa personer i nationens ledning, vad gällde möjligheten att kvarstanna å Kammar'n för traditionella förhandlingar som utgör Jamtamots inre liv. Med valspråket "bellht du luörn" i dess mera pragmatiska tolkning lyckades dock br. Nischa tidvis möjliggöra för Motet att avhålla sina nachspiel på det rätta stället. De som var med minns säkert även mörklägningarna runt Kammar'n i stil med vad som förekommer under ofredstider. Nationsledningen blev så småningom mera varse om Jamtamots orubbliga traditioner, och begav sig på mer eller mindre klumpiga sätt upp till Kammar'n för att slänga ut jamtar. Något av ett klimax nåddes den gång då en orubblig Nischa, likt en på fredlig väg protesterande Gandhi, vägrade att prata med klubbverket utan istället spelade fiol för de femtontal förhandlande och gladlynt stimmande jamtarna. Till slut gav "utkastarna" upp och motståndet under Nischas mentala ledning hade lyckats. Man frestas gärna missbruka Churchills ord och säga att aldrig har så få klubbverkare försökt få ut så många jamtar från Kammar'n och misslyckats. Sederna har nu tack och lov ändrats tillbaka till den frihetsnivå som rådde till slutet av 70-talet. Betecknande för detta är vad som hände under sistlidna Mot, då nationens Barmästarinna kom till Motet vid ett-tiden på natten och undrade om vi ville ta ut mera öl innan hon stängde bar-mästeriet!

Då ÖH-året var till ända var även studenttiden detsamma och Nischa

lämnade Uppsala för att verka som läkare. Han har dock ej lagt luvan på hyllan för det, utan har varit en av ideologerna för den mer eller mindre ur Jamtamot skapade "Kommittén för Jamtamotets bevarande" som har sitt fäste i Jamtland. Denna sammanslutning delar varje år ut "Professor Carl Zetterströms Vitterhetsmedalj" till någon förtjänt person och fungerar även som en länk hemåt för Jamtamot i Uppsala. Kommittén har sina fredagsluncher som man gladeligen ansluter till då tillfälle gives och den har bl a ombesörjt utdelandet av Jamtamots Hederspris 1984 till Sven Persson, då denne ej kunde komma till Uppsala.

Med det ovan sagda vill vi varmt föreslå br. Gunnar Nilsson till Storjamt.

Lars-Olof Mattsson

Redan under sitt första Mot gjorde Härjeådalingen Lars-Olof Mattsson ett moget och bestående intryck på jamtarna. I den snårskog av kluriga frågor som av tradition brukar snärja de flesta gälbeiningar, visade Mattsson prov på så hög kvalitet att dåvarande Överhövdingen betecknade honom som en "ovanligt vis gälbeining". Det fortsatte sedan på den inslagna vägen, med många förtjänstfulla och betydande insatser i Jamtamots gemenskap. Några av dessa skall här beröras närmare.

Efter inval på Julmotet 1981 kom Mattsson snabbt in i Jamtamots styrelse som Hövding vid nästkommande Valmot. Denna post innehade han i två års tid, då mycket av hans imponerande renommé grundlades. I styrelsen var Mattsson under denna tid som alltid en mycket betydande person, som dessutom tog sitt Hövdingskap på allvar genom att bl a ståda på Kammar'n med ukar ju inte precis utmärka

Hövdingar över lag. I sin omvårdnad om Kammar'n knäskurade han t o m trögolvet och pyntade inför julen så att besökare fick en känsla av begynnande julfrid redan innan de kommande feriernas början. Med sitt intresse och sin talang för kamratskap utvecklade han jamsittningarna på Orvar till formidabla manifestationer. Jamtamot dominerade helt enkelt lokalen under denna tid och den hand som vinkade efter öl behövde inte vänta länge om den stack upp från myllret av folk runt jamtbordet. Man sade att Mattsson "höll hov". Det var många av de övriga nationsmed-

lemmarna som inte kunde begripa hur sammanhållningen kunde vara så utvecklad och omfattande som i just Jamtamot. Det har väl i och för sig alltid varit

fallet, men nådde under Mattssons aktiva år sina absoluta höjder. Givetvis tog han tag i även andra saker och var under en lång tid en ledande och levande institution på nationen till Jamtamots fromma. Det var under Mattssons tid som Jamtamot fungerade som Norrlands Najämna mellanrum. Detta brtions valberedning!

Styrelsetiden kulminerade sedan i och med ÖH-skapet läsåret 1984-85, där Banquetten och Stormotet (tillika 70-årsmot), samt den därimellan liggande kulturveckan med utställningar, republikluncher

etc, intog givna höjdpunkter. För att inte tala om den bejublade sillunchen dagen efter Stormotet. Det var ett arrangemang per dag i tio dagars tid! Mattsson lade ner mycket tid i förberedelserna och hade i princip ett jamtkontor på nationen månaden före. Resultatet kan kort och gott uttryckas med ett ord — succé. Mattsson avrundade, om man får kalla det så, styrelsearbetet genom sin grandiosa hösttermin som Gillevärd. Jamtarna fick då smaka allt från en fransk kycklingryta till ett tredelat unikt julbord med bl a av br. Mattsson egenhändigt griljerade julskinkor.

Under andra halvan av 80-talet har br Mattsson hållit sitt grepp som en av de ledande ideologerna i kretsen av jamtar. Hans idé

om ett Jamtamot-torp har utmynnat i en torpfond som numera uppgår till över trettio tusen kronor. Det engagemang han har visat genom mobiliseringen av jamtar inför de många genomförda arbetskvällarna på nationen har även resulterat i en ökad kamratskap bland jamtar i och utanför styrelsen mellan Moten. Han har även under 1989 på ett föredömligt sätt ombesörjt så att jamtarna erhållit en ny kollektion av Jamtamot-tröjor.

Med det ovan sagda vill vi varmt föreslå br. Lars-Olof Mattsson till Storjamt.

Krönika över verksamhetsåret 1987/88 av ÖH emeritus Petter Edman.

Mycket vatten har vid det här laget hunnit flyta under Västgöta-spången sedan mitt år som överhövding passerade, och det är hög tid att summera några av de intryck och händelser som passerat under verksamhetsåret.

Först ut i raden av Mot var traditionellt Sjalvständuheitsmotet. Med bultande hjärta bankade jag klubban i bordet för att öppna mitt första Mot som ÖH. Alla de farhågor jag närt om Jamtarnas ovilja att låta sig topstyras infriades tämligen omgående, och under kvällen nosade jag förmodligen på världsrekordet i fadäser. En hel del annat hann naturligtvis också utspela sig. Kvällens gäst var Br. Stj Vidar Reinhammar som höll ett intressant föredrag om Jamskan, och några av dess lokala variationer. Detta ämne ledde till väldigt intressanta men en smula komplicerade diskussioner, speciellt då bröderna Möller och Burman i sina tappra försök att förklara akkusativobjekt, dativformer och andra grammatiska delikatesser för de i församlingen därom okunniga, snarast lyckades skapa en anda av total förvirring. Senare under kvällen visade det sig att det inte bara var jag som var en aning osäker i min nya roll, utan så även Br. Gillevärden Peter Swartling som lagat en ansemlig mängd stuvad potatis, snarare dimensionerad för 400 personer än de ca 40 Jamtar som infann sig på Motet.

Väl framme i månadsskiftet okto-

ber/november var det dags igen. Efter som detta Mot avhölls på självaste Alla Helgons dag var namnet självklart, Helgamässmot. Bland de första punkterna på dagordningen är den ekonomiska redovisningen av verksamheten föregående år. Efter att ha presenterat en mängd synnerligen positiva siffror summerar Br. Fogden emeritus, Björn Lundman, situationen med orden, "Det gick bra förra året", varpå Br. Stj Nils Sjölander euforiskt utbrister "Så här rika har vi aldrig varit tidigare!". Kvällens gäst var ingen mindre än Br. Stj Stefan Halvarsson som visade bilder och berättade om sin resa till Kina. Denne har en mängd intressant material att förevisa. Avslutningsvis berättar han om den kinesiska matkulturen och säger "Det gick bra att äta maten med pinnar, men det var värre med soppan". Motet avtackar Br. Stj Halvar med rungande applåder. Då Motet är förlagt till allhelgona-helgen tillsätts, på förslag av Br. Mattsson, en kommitté som får i uppdrag att tända ett ljus vid Professor Zetterströms grav. Av verksamheten under den senare delen av kvällen kan nämnas att ett par nya ansikten upptogs i brödraskapet. Lars Jonsson som passande nog redogör för Prof. Carl Zetterströms liv och gärningar, och Anders Thoré som berättar om berömda spelmän från Mörsil. Då de sista "Motvilliga" Jamtarna drar sig mot Studentvägen för nachspiel, stannar man till vid nationsgraven

och hyllar de avlidna Jamtar som begett sig till de "sälla Jamtmarkerna" med en kort stunds tystnad.

Almanackan visar på december, och det är dags för Julmot. Förhandlingarna hinner knappt börja innan det uppdagas att Motsnuset är på villovägar. Detta framkallar heta känslor hos en del av de församlade bröderna och röster höjs om fysisk reprimand för de försumliga. Snuset kommer dock till rätta, och mer ordnade förhandlingar kan vidta. Som brukligt är på Julmot ska det väljas hederspristagare. Motet beslutar att Sten B Olsson från Åsarna ska föräras Jamtamots hederspris 1988. Det blir så dags för det traditionella fackeltåget

till Gunillaklockan. Väl framme tar Jamtamotkören ton, och framför bl a "Till Jamtaland", allt under ledning av Br Lekaren Henrik Envall. Kvällens brandtalare är Br. Stj Bo Oscarsson som håller ett bejublat brandtal. Han säger att det faktum att Jamtar samlas på en av de mest "storsvenska" platserna, Gustav Wasas slott, är en provokation som gör oss starka. Vidare talar han om ett ljussken i öster, Sundsvall i lågor! Talet avslutas med ett fyrfaldigt leve för Jamtland & Härjeådalen. Efter några avslutande sånger av Jamtamotkören, äntrar Motet den buss som ska föra oss till Gamla Upsala och Matsgården, där julbordet

väntar. Under middagen underhålls bröderna av en alldeles nybildad musikalisk konstellation som kallar sig "Exkrement-kvartetten". Dessa skönsjungande herrar framför ett nyskrivet stycke kallat "The Nisserep" till Motets våldsamma ovationer. Som kuriosas kan nämnas att några av Jamtarna får bevittna en historisk händelse, Br. Stj HP Burman bortskänker frivilligt en snaps till Br. Stj Oscarsson. Nu står ett par gålbeins-redovisningar på tur, och Motet väljer in Jan-Olof Sundby som redogör för ordet "Käl", samt Stefan Jonsson som redogör för Inlandsbanan och dess högsta punkt, som för övrigt är Munkflohögen. Efter att ha gjort ett besök

på gravhögarna återvänder Motet till Norrlands Nation och dricker kaffe. Kvällens gäst Br. Stj Bo Oscarsson tar till orda och berättar bl a några gamla anekdoter från Mot under 70-talet. Yngstval tar vid och den som för kvällen får bära den vita luvan är Br. Gillevärden Peter Swartling, som omgående sätts i arbete med att rena Fyrisån. Då Motet vid sextiden på morgonen bryter upp, har ytterligare två personer blivit förlånade Jamtamots insignier. Dessa är Per-Otto Persson som berättat om Tibrand och Tibrandshögen, och Nils-Erik Göransson som talat om Hjalmar Strömer.

Efter ett välbehövligt juluppehåll drog så verksamheten igång igen i början av februari. Då Br. Gillevärden av sagt sig sitt ämbete och begivit sig på äventyr i Sydamerika var både namn och meny på vårterminens första Mot självklart, Brösullsmot. Br. Stj Halvar anmärker på kallelsen, och tycker det är förkastligt att den är författad med hjälp av "data-skrivmaskin". Han tycker att Jamtamot bör inköpa en gammal skrivmaskin som skriver ut röda bokstäver lite då och då, allt för att göra kallelsen lite mer personlig. På detta svarar Br. Björn Forsberg att vi i så fall också bör köpa ett antal rödpennor som Br. Halvar kan fylla i terminskallelserna med, eftersom all färg försvinner vid kopieringen av nämnda kallelser. Vid det här laget börjar bröderna uppmärksamma att undertecknad, dvs Br. ÖH, ej har den traditionella klubban i handen, utan istället en hammare. En viss förvirring uppstår, men innan Motet hinner besluta om hur situationen ska hanteras, knackar det på balkongdörren. När man öppnar dörren ligger ÖH-klubban där, men i övrigt är balkongen tom. Jamtarna inser efter en stunds funderande att det är Jamtanden som varit i farten och velat spela Motet ett spratt. Det visar sig dock inte vara slut med detta, utan Motet får bevista en del pyrotekniska effekter innan anden återvänder till vindsregionerna för att slå sig till ro. Under förhandlingarna väljs ett antal gålbeiningar in. Dessa är Anders Larsson som redogör för handelslivet i Jamtland, P-O Zetterlund som berättar om Madrigalkörens historia och Torsten Föllingers liv, samt Tomas Nilsson

som vet att berätta om medicinalväsendets utbredning i Jamtland. Vid ett fyllnadssval till styrelsen fastslås att Gillevärden under vårterminen kommer att heta Sören Richardsson.

I mars var det dags för verksamhetsårets höjdpunkt, Prismotet. Storjamskommittén presenterar ett delbetänkande och föreslår att Jamtamot utser Br. Jöns Fahlén till Storjamt. Detta förslag möts av bifall från Motet, och Br. Fahlén kan under stort jubel ikläda sig den vitbrämade storjamsluvan. Nu vidtar premieringen av Jamtamots Hederspristagare anno 1988 nämligen Sten B Olsson från Åsarna, och denne får motta, förutom det traditionella diplommet, även ett hörnskåp i furu, tillverkat av Leif Wikner i Persåsen, med en tillhörande träskulptur kallad "den gyllene länken", som ska symbolisera Stens roll som skidledare. En rörd Sten B mottar priset med orden "Ere sant, je ha'nt fatta'ne än". När gålbeinsutfrågningen av pristagaren vidtar, visar sig Sten B Olsson ha mycket av den list och visdom som kännetecknar en riktig Jamt, och har inga som helst problem att bli invald. Br. P-J Ahlzén visar upp en sida ur den tvivelaktiga storsvenska publikationen "Expressen", där en viss Tomas Malmqvist menar att Östersund/Åre är en tvivelaktig OS-kandidat, därför att man, enligt dennes mening, ej skulle kunna prestera en så storslagen invigning som den i Calgary. Detta väcker heta känslor hos Motet som har en avvikande mening, och dessutom menar att det primära med ett OS knappast är invigningen, utan snarare att goda förutsättningar råder för själva idrottandet. Till mid-

dagen underhålls bröderna av Jamtamot-kvartetten.

Årtmotet avhölls under mitten av april. Till brödernas glädje avger Kristallkronekommittén genom Br. Stj Halvar ett slutbetänkande. Han inleder med att tala om att endast en tredjedel av kommittén varit aktiv dvs Halvar själv. Dock har Br. Stj HP Burman anlåtats som konsult. Dessa båda herrar har enligt egen uppgift

Triangelndrama ?

gjort en okulärbesiktning på stadens gator och torg, och sedan inköpt ett stycke "armaturgarnityr". Med detta anser Br. Stj Halvar att kommitténs arbete är slutfört. Br. Fogden påpekar dock att ett visst kostnadsöverdrag skett. Efter vissa diskussioner beslutas att den falerande summan tills vidare ska tas ur driftskassan, samt att Halvarlotterierna ska fortsätta för att så småningom täcka hela köpesumman. På förekommen anledning diskuteras Gillevärdens situation. Br. Sören Richardsson menar att hans ämbete har blivit så betungande att han aldrig hinner vara med på förhandling-

arna. Efter en lång debatt beslutar Motet att styrelsen till nästa Mot ska se över frågan. Det har nu blivit dags för kvällens gäst Br. Stj Nisse Bergvall att hålla sitt föredrag. Denne bjuder Motet på en resa genom tid och rum på det sätt endast han kan. Då Br. Bergvall berättar om oregelbundna galaxer inträder lämpligt nog Br. Stj. Graff i lokalen och kallas genast "en glad gammal galax" av

Motet. Nisse avslutar föredraget med att visa upp en bild på en Jamt i rymden, en s k Jamtonaut, vidare fastslår han att all forskning pekar på att Hoverberget är Universums centrum. Efter detta mycket uppskattade föredrag faller det sig naturligt att välja Br. Bergvall till Gamlest. Motet förflyttar sig sedan upp till kammar'n för att beskåda kristallkronan. Br. Stj Graff tar till orda och säger att kristallkronan är en symbol för det ljus i ockupationsmörkret som brinner för Jamtland. Till middag serveras som sig bör ärtsoppa samt Br. Bergvalls överdådiga flamberade pannkaks-

tårta. Exkrementduon ger "Kom hit ska du få", "Sån tur att je vårte Jamt" och den numer legendariska "The Nisse Rap", innan Br. Ahlzén lyckas få tyst på dem genom att gömma HPs gitarr. Efterhand vidtar som brukligt kammarförhandlingarna, där det bl a beslutas att det inte får förekomma några mygg på Heimmotet. Innan Motet avslutas hinner också beslutas om bestämmelser för poströsttande. Poströster ska endast få lämnas av Jamt som befinner sig Utrikes, dvs i Hammerdal.

I början av maj stundade Valmotet. Till Jamtamot hade inkommit ett brev från Br. Jan Vesterlund i Thailand. Br. Vesterlund, som uppenbarligen inte uppmärksammat att poströstning endast får ske Utrikes, bifogar även en poströst till stundande styrelseval, stämplad och godkänd av statsmakten i Burma. Motet övergår till att diskutera Gillevärdens situation och beslutar, på förslag från styrelsen, att styrelseinstruktionen för Hövdingen ska utökas med att "vid behov vara Gillevärden behjälplig". Gålbeiningen Jan Amcoff redovisar sin uppgift som var att redogöra för Baltzarfejden och blir invald. Efter att ha förrättat val av nästa års styrelse, samt ätit kvällens middag, valfläsk, förflyttar sig Motet till Studentvägen för korvgrillning. Br. Goden Björn Lundman visar att han varit med om många kalla nattliga Studentvägen-sejourer förut genom att plocka fram en medhavd sovsäck, vilken han kryper ner i för att hålla kylan borta. Till kvällens Yngst utses Br. Munsken Leif Festin. Denne presenterar sig som agent 006½, James Festin, med rätt att

smaka. Han övergår till att hålla en astronomisk monolog där han bl a pekar ut Flogstabältet för de förundrade åhörarna. Motet avslutas med att de kvarvarande bröderna samlas vid statyn på Studentvägen, och hälsar gryningen med att sjunga Jämtlandssången.

En strålände sommardag i början av juni är det dags för Sommarmot. Jamtlands president Br. Moltas Eriksson har gått bort, och Br. Stj Halvar håller parentation. Br. Moltas var inte så ofta på Mot, men de gånger han var där satte han alltid stor färg på Moten. Hans minne hedras med en tyst minut. Till brödernas glädje kan Br. Stj Nils Sjölander berätta att Br. Stj Bo Oscarsson nyligen fått tillfälle att hålla ett längre anförande om Jamtlands historia i den danska radion. Stärkta av denna medgång i kämpandet för den jamska saken, diskuterar Motet den förestående ödeläggelsen av Sundsvall, och en nedbränningskommitté tillsätts. Vidare börjar Motet planera för det kommande Heimmotet i Tosåsen, genom att tillsätta en stöur-kommitté som ska hitta en perfekt Godestav på Hoverberget. Motet förflyttar sig upp på Studentvägen där en sällsamt hård krocket-turnering inleds. Då spelet så småningom avbryts pga allmän utmattning har Br. ÖH (undertecknad) samt Br. Fogden Lasse Ottosson en betryggande ledning, enligt elaka tungor mest beroende på att Br. ÖH även tjänstgör som demare.

Nu har vi slutligen kommit till verksamhetsårets sista Mot, Heimmotet som av tradition avhålls på hemmaplan i Republiken Jamtland. Större delen av Jamtarna

samlas vid Wargentinskolan, där Br. Paul Jensen mött upp med samma Jamtlandsbuss som året tidigare. Därefter ställs kosan mot Tosåsen i Kövra, där övriga bröder sluter upp. Kvällens värd Br. Stj Per-Erik Wåglin hälsar välkommen, och redogör för den rundtur som är förestående. Motet äntrar bussen och inleder färdens runt Bergstrakten. Vi passerar genom Hovermon och Vigge innan vi når vårt första etappmål, utsiktstornet på Hoverbergets topp. Eftersom det är en vacker dag, kan man se stora delar av Jamtland, dock ej kyrkan i Hackås. Efter att ha beundrat utsikten ett tag utgår stöurkommittén för att förrätta sitt värv, medan övriga Jamtar återvänder till bussen. Nästa hållplats är Hoverbergsgrottan. Det första intrycket av grottan är att den är väldigt mörk. Ett intryck som består tills Br. Johannisson, med visst trevande lyckas hitta en knapp till belysningen. De nyfikna Jamtarna börjar genast utforska grottans alla vindlingar och vrår, och Brna Norman och Möller provar akustiken genom att sjunga "Till havs". Som tur är uteblir eventuella stenras, och Jamtarna kan återvända till bussen än en gång. Väl framme vid bussen vidtar en lång väntan på Stöurkommittén som tydligen har tagit miste på orienteringen. Vissa röster höjs (Br. Stj Norman) för att vi ska åka vidare: "Vi har ändå sett så mycket av PM och Halvar genom åren, så vi kan lika gärna lämna dem här". För att fördriva tiden inhandlar Br. Stj HP en portabel orgel av mikro-format, som visar sig alldeles utmärkt att spela Jamtlandssången på. Slutligen dyker då kommittén upp, och

Motet kan fortsätta rundturen. Vi stannar och betraktar Adlersparresten i Hovermon. Senare passerar vi Lockåsen där minnesstenen över Jonas Stadling är rest. Denne Stadling var med på Andrées expedition till Nordpolen, och förolyckades då. Då vi kommer till Fjösåsen berättar Br. Stj Nisse PM om Johan Bredman, som en gång föddes där. Bredman var astronomie professor i Uppsala och dessutom inspektor på den Medelpado-Jämtska Nationen, och senare även för Norrlands Nation. Nu är det hög tid för middag, vilken serveras på gästgiveriet i Gräftåvallen. Under middagen ansluter Br. Nils Nilsson från Tuvattnet, och vi slås av att inte mindre än fyra hederspristagare befinner sig på Motet, Br Nisse Nilsson, Br Jöns Fahlén, Br. Olle Festin samt Br. Lars-Göran Lundberg. Br. Stj Ando tycker att det är trevligt att vara på Heimmot igen, och berättar att senast han var på Heimmot blev han biten i armen av en häst. Efter att ha förtärt den synnerligen välsmakande maten lämnar vi Gräftåvallen för att besöka Kusbölehelvetet. Motet beundrar den märkliga kanjon-bildningen, och diskuterar möjligheten att hålla Jamska mästerskap i klippdykning här. Gripen av miljön genomsyrar en stark skaparkraft Br. Stj HP och han komponerar på stående fot en hyllning till detta naturfenomen som han kallar "Kusbölehelvete blos". Då vi återigen passerar Johan Bredmans födelseort beslutas att tillsätta en sten-kommitté, med uppdrag att undersöka möjligheterna att resa en minnessten på platsen. Vi passerar Ovikens skans och Br. Jensen berättar

den sorgliga historien om Baltzarfejden som skansen är ett minne av. Nu hägrar en mytomspunnen kultplats, nämligen Ol-Jonssas skithus i Hallom. Bröderna kan konstatera att utsikten från ovan nämnda bekvämlighetsinrättning i sanning är remarkabel. Ett visst utredningsarbete vidtas av Brna Fahlén och Möller, som kan konstatera att Hallom förvisso är elektrifierat. Motet återvänder efter detta sent omsider till Wåglin's residens i Tosåsen, och förhandlingar vidtar. Br. Stj Wåglin tilldelas en eloge för sin del av kallelseförfarandet då det framkommer att han framträtt i Radio Jämtland. Stöurkommittén förevisar de båda stöurar man huggit på Hoverberget. Motet bedömer både stöurarnas visuella företräden, samt den klang de frambringar då de stöts i golvet. Man beslutar snabbt att den ena stöuren är att föredra för användning som gode-stav. Någon yppar "den andra

stöuren är värdelös för ceremoniella ändamål, men kan i nödfall användas som klädhängare". Vidare diskuteras Heimmotens framtida organisation, och man beslutar att en kommitté bör tillsättas för att avlasta styrelsens arbete med att organisera Heimmoten. Slutligen går Jamtarna ut i morgonsolen där man på morgonsidan avslutar verksamhetsårets sista Mot.

Det förflutna året har varit roligt, intressant och utvecklande för undertecknad, och förhoppningsvis även för Bröderna. Det finns många episoder under det gångna året som skulle förtjäna ett omnämnande, men utrymmet är ju begränsat så jag får hänvisa de intresserade till protokollsböckerna.

Petter Edman
Överhövding emeritus.

Den fornnordiska zodiaken

Tidigare relativt okända fakta presenteras av Br. Stj. "PM"

När den kristna religionen segrade i Norden och de gamla gudarna trängdes undan drogs Norden också in i den antika mytologins värld via kyrkans förmedling. Den fornnordiska mytologin bevarades främst genom Snorre Sturlassons insatser, men den dog dock nästan fullständigt ut på ett område:

Stjärnhimlen.

Där trängde den grekisk-romerska mytologin helt undan de äldre namn på stjärnor och stjärnbilder som måste ha funnits ända fram till vikingatidens slut. Man kan undra över vad en sådan för sin tid bildad och vördnadsbjudande man som Goden

vid gudahovet på Frösön kallade sina stjärnbilder i början av 1000-talet.

Av en tillfällighet kom jag att bläddra i en svensk astronomitidskrift "Populär astronomisk tidskrift" från år 1930. Där fanns en artikel av den på sin tid kände skalden och lundaprofessorn Sigurd Agrell (1881-1937) betitlad

"Solbanans stjärnbilder i eddadiktningens mytvärld". (Sigurd Agrell fick sin grundutbildning i Uppsala där han blev fil.lic. 1907 och finns nämnd i en del studenthistorier från sekelskiftet.) Bakgrunden till Agrells artikel är en tolkning av den isländske köpenhamsprofessorn

Finn Magnusen (1781-1847) av ett parti i den poetiska eddan kallad "Grimnismal". Det djärva, som hans samtid såg det, i hans utläggning var att tolka de i dikten nämnda gudaborgarna som zodiakens 12 stjärnbilder. Enligt Agrell var Magnusen där 100 år före sin tid

vad gäller tolkningen och han anser att årens ökande kunskap om medelhavsländernas föreställningar om stjärnhimlen vid germanernas första sammanträffande med den grekisklatinska kulturvärlden har gjort Magnusens tolkning sannolikt korrekt.

Den nordiska zodiaken började liksom det fornnordiska året med vintertecknet Skytten.

Svenskt namn	Tecknens infallande	Latinskt namn	Borgens namn	Guden/Gudinnans namn
Skytten	23 nov-21 dec	Sagittarius	Ydalir	Ull
Stenbocken	22 dec-20 jan	Capricornus	Alfhem	Frej
Vattumannen	21 jan-18 feb	Aquarius	Vales borg	Vale
Fiskarna	19 feb-20 mar	Pisces	Söckvabäck	Frigg
Väduren	21 mar-20 apr	Aries	Glanshem	Oden
Oxen	21 apr-21 maj	Taurus	Trymhem	Skade
Tvillingarna	22 maj-21 jun	Gemini	Bredablick	Balder
Kräftan	22 jun-22 jul	Cancer	Himinborg	Heimdall
Lejonet	23 jul-23 aug	Leo	Folkvang	Freja
Jungfrun	24 aug-23 sep	Virgo	Glitner	Forsete
Vågen	24 sep-23 okt	Libra	Vidars land	Vidar
Skorpionen	24 okt-22 nov	Scorpius	Noatun	Njord

Zodiaken ("djurkretsen") utgörs av de stjärnbilder som solen tycks röra sig genom under ett år. Stjärnbilden på himlen överensstämmer inte med "tecknet" i våra dagar vilket de naturligtvis gjorde när zodiaken växte fram hos de gamla babylonerna. På grund av jordaxelns precession (jordaxeln beskriver en cirkelrörelse som en gyrosnurra och fullbordar ett varv på c:a 26000 år) har de förskjutits c:a ett steg så att när t.ex. solen befinner sig i Vädurens "tecken" befinner den sig egentligen i Fiskarnas stjärnbild. "Tecknet" och stjärnbilden kommer att glida alltmer ifrån varandra på grund av detta för att om c:a 23000 år åter överensstämmer. (Då har å andra sidan stjärnbildernas utseende ändrat något pga stjärnornas egenrörelse men det är en annan historia) Hur som helst: Det som står i tidningarnas lekfullt vidskepliga astrologispalter är "tecknet" som alltså har förskjutits cirka en enhet i zodiaken sedan den uppstod.

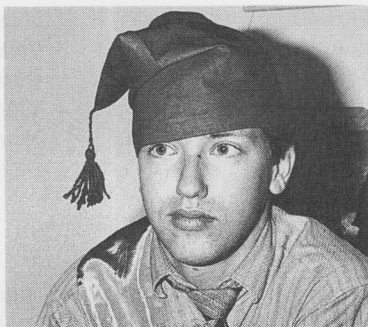
Br Leif Festins sjuka betraktelser över gålbeiningar.

De är märkliga dessa ovetande, luvlöst irrande stackare. Kommer på Mot klädda som sundsvallare gör de. Mu! Nä, obligatorisk tvångsmässig Jamtkurs innan ens utfrågning äger rum vore det enda rätta. Till att börja med införs obligatorisk orange hellyhansen som gålbeinsuniform. I motiverade fall naturligtvis även storstövlar. Disciplinbröder, disciplin och ordning.

Kanske borde det införas en svårprövotid med nattliga hemsökelse innan slutligt inval. Detta för att reducera antalet inval av diverse sumpdjur av dagslände karaktär. De ofta mer än lovligt urusla geografikunskaperna rörande Jamtland måste åtgärdas på ett tidigt stadium för att undvika spridande av irrkunskaper. En veckolång kurs med svåra och pressande förhör skulle kunna arrangeras. Allt för ökad lärdom. Liv och blod!

Årets (ht 1989) gålbeiningar är naturligtvis sämre än någonsin, annat var det förr, på min tid. Då visste

man ju i alla fall var Hoverbergets framsida var belägen. Det vet man inte numer. Denna för Jamtlands väl och ve så viktiga kunskap tränger inte längre ned till blivande gålbeiningar. Åtgärder bör vidtas omgående. De ansvariga bör ———! Hoverbergets framsida är en idé, en insikt, ett slags instinkt i Jamskt

blod. Något svensken aldrig kan ta ifrån oss. En äkta Jamt vet alltid var Hoverbergets framsida finns. På samma sätt som han alltid vet vad "Mu" betyder. Det svåra är att dra fram dessa uråldriga fördolda instinkter i dagen. Luvan med dess

pyramidabla form torde göra sitt TILL. Först måste dock sjukhetens gnista tändas i de ännu obeluvade Motbesökarnas enkla presumtiva luvhållare. Sjukheten är ett nödvändigt gott. Saliga äro de sjuka, ty de skola styra Jamtland.

MU!

Eder Gode Leif Festin.